

دانشگاه علوم پزشکی لرستان
معاونت آموزشی
مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

برنامه مدون توسعه روش‌های یاددهی - یادگیری بر اساس
شواهد علمی

بهار ۱۴۰۰

مقدمه:

برای ارتقای نظام آموزشی و بهبود یادگیری فراگیران، آموزش پزشکی بایستی از حالت مبتنی بر نظرات و اعتقادات شخصی به آموزش مبتنی بر مبنای بهترین و به‌روزترین شواهد تغییر پیدا کند. توسعه آموزش پزشکی منوط به ارتقای کیفیت درون‌زاد و برون‌گرای آموزش مبتنی بر بهترین شواهد با هدف غایی ارتقای سلامت جامعه است. این امر از طریق مدیریت و رهبری توسعه کیفی آموزش پزشکی برای ارائه، استقرار و پیشبرد نوآوری‌های آموزشی و توسعه آموزش پزشکی مبتنی بر بهترین شواهد محقق می‌شود. در این راستا مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، توسعه روش‌های یاددهی - یادگیری، برنامه‌ریزی درسی، ارزیابی دانشجوی، ارزشیابی برنامه‌ها، راهنمایی و مشاوره دانشجوی بر اساس نتایج پژوهش‌ها و فرایندهای برتر دانش‌پژوهی و سایر شواهد معتبر علمی را به طور جد مد نظر دارد. به این منظور ساختار و فرآیند زیر مورد اجماع و تصویب کارشناسان مربوطه قرار گرفت.

اهداف:

- ۱) استفاده از روش‌ها و تصمیم‌گیری‌های علمی
- ۲) ارتقا سطح یادگیری دانشجویان
- ۳) استفاده از روش‌های نوین تدریس
- ۴) بالابردن خلاقیت دانشجویان
- ۵) درگیر کردن دانشجویان در سطوح بالای یادگیری
- ۶) ارتقای سلامت جامعه

الف) ساختار:

ساختار مورد نیاز برای سیاست‌گذاری، اتخاذ تصمیمات علمی و پیاده‌سازی آنها در سه سطح به شکل زیر تشکیل خواهد شد:

سطح اول: کمیته دانش‌پژوهی آموزشی

سطح دوم: کمیته برنامه‌ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

سطح سوم: کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشکده‌ها

سطح اول: کمیته دانش پژوهی آموزشی

اعضای کمیته دانش پژوهی آموزشی شامل:

- ۱) معاون آموزشی دانشگاه
- ۲) مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه
- ۳) یک نفر از اعضای هیات علمی به نمایندگی هیات ممیزه دانشگاه
- ۴) دو نفر از صاحب نظران و کارشناسان آموزش پزشکی به پیشنهاد مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه و تأیید هیات ممیزه.
- ۵) رئیس دانشکده‌ها و مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده‌ها و برخی صاحب نظران بر حسب موضوع برای شرکت در جلسه (بدون حق رأی)

شرح وظایف کمیته دانش پژوهی آموزشی:

- ۱- دریافت، داوری، و تصویب طرح‌های توسعه‌ای در آموزش
- ۲- دریافت، داوری و امتیازدهی فعالیت‌های دانش پژوهی آموزشی اعضای هیأت علمی دانشگاه
- ۳- بررسی و داوری طرح‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی دانشگاه
- ۴- کمک به اعضای هیأت علمی برای تهیه، تدوین و اجرای طرح‌های توسعه‌ای به منظور ایجاد تغییرات مثبت در شرایط و محیط آموزشی واحد تابعه
- ۵- ارائه مشاوره به اعضای هیأت علمی در حوزه طرح‌های توسعه‌ای و دانش پژوهی آموزشی
- ۶- برگزاری کارگاه‌های نحوه آشنایی با تدوین و داوری طرح‌های توسعه‌ای و دانش پژوهی آموزشی
- ۷- ترغیب اعضای هیأت علمی دانشگاه جهت حمایت از طرح‌های توسعه‌ای در آموزش
- ۸- پیگیری پیشبرد طرح‌های در انتظار قرارداد در معاونت پژوهشی
- ۹- توانمندسازی تیم داوری طرح‌های توسعه‌ای و دانش پژوهی مشتمل بر آموزش داوران جدید و بازآموزی داوران فعلی
- ۱۰- ارتقاء عملکرد مشاوران واحد با جذب و آموزش افراد علاقه‌مند؛ به ویژه مدیران دفاتر توسعه دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها
- ۱۱- تهیه و ارسال نامه استعلام تأییدیه طرح‌های نصر
- ۱۲- بررسی طرح‌های منتخب دانش پژوهی آموزشی و استخراج پیام‌های کاربردی آنها برای توسعه روشهای یاددهی-یادگیری

سطح دوم: کمیته برنامه‌ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

اعضای کمیته برنامه‌ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شامل:

- (۱) معاون آموزشی دانشگاه به عنوان رئیس کمیته
- (۲) مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی به عنوان دبیر کمیته
- (۳) مدیر کل آموزش دانشگاه
- (۴) مسئول واحد برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه
- (۵) معاونین آموزشی دانشکده‌ها
- (۶) اعضای هیأت علمی صاحب‌نظر در حوزه آموزش علوم پزشکی و برنامه‌ریزی درسی
- (۷) مدیر گروه‌های آموزشی که تغییر برنامه درسی آنها در کمیته مطرح می‌شوند.

شرح وظایف کمیته برنامه‌ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی:

- (۱) تعیین رویکرد ارزشیابی برنامه‌های آموزشی در جهت ارتقای برنامه‌های درسی
- (۲) ارزشیابی برنامه‌های آموزشی اجرا شده در دانشکده‌ها
- (۳) بررسی طرح دروس ارائه شده توسط گروه‌های آموزشی
- (۴) نظارت بر اجرای برنامه‌های درسی توسط گروه‌های آموزشی در دانشکده‌ها
- (۵) نظارت بر بازنگری برنامه‌های آموزشی توسط گروه‌های آموزشی در دانشکده‌ها
- (۶) تصویب برنامه‌های آموزشی بازنگری شده توسط دانشکده‌ها
- (۷) نظارت بر عملکرد کمیته‌های برنامه‌ریزی آموزشی دانشکده‌ها و ارائه پسخوراند
- (۸) مشارکت در تدوین و بازنگری برنامه‌های آموزشی برای راه اندازی رشته‌های جدید در دانشکده‌ها
- (۹) پیگیری و هدایت روند تصویب و ارتقای برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی در سطوح و مقاطع مختلف تحصیلی در دانشکده‌ها
- (۱۰) برگزاری جلسات منظم ماهیانه به منظور بررسی شواهد معتبر علمی و کاربردی‌سازی نتایج آنها برای استفاده توسط مدیران سیستم، اعضاء هیأت علمی و گروه‌های آموزشی
- (۱۱) تدوین سازوکار مدون برای توانمندسازی، هدایت و حمایت فنی دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی دانشگاه در تدوین، بازنگری و ارزشیابی برنامه‌های درسی
- (۱۲) نظارت بر تدوین، بازنگری و ارزشیابی برنامه‌های درسی به منظور اطمینان از به‌کارگیری اصول و مبانی روزآمد علمی و آموزشی.

سطح سوم: کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشکده‌ها

اعضای کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشکده‌ها شامل:

- ۱- رئیس دانشکده
- ۲- معاون آموزشی دانشکده
- ۳- مدیران گروه‌های آموزشی دانشکده
- ۳- مسئول دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده
- ۴- کارشناس دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده
- ۵- چهار نماینده از مرکز مطالعات (کارشناس واحد دانش‌پژوهی، کارشناس واحد برنامه‌ریزی درسی، کارشناس واحد هماهنگی دفاتر توسعه، کارشناس واحد مدیریت و رهبری آموزشی)
- ۶- عضو هیأت علمی آشنا با آموزش پزشکی با انتخاب رئیس دانشکده

شرح وظایف کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشکده‌ها:

- ۱) مشارکت در تدوین و بازنگری برنامه‌های آموزشی در سطوح مختلف
- ۲) توانمندسازی اعضای هیأت علمی در زمینه برنامه‌ریزی آموزشی (تدوین طرح درس، طرح دوره و ...)
- ۳) ارائه مشاوره به اعضای هیأت علمی در زمینه نیازسنجی و برنامه‌ریزی آموزشی
- ۴) ارائه مشاوره به دانشجویان در زمینه روش‌های نوین یاددهی-یادگیری، برنامه‌ریزی آموزشی
- ۵) توسعه روش‌های نوین سنجش و ارزشیابی دانشجویان
- ۶) انجام مطالعات کاربردی در زمینه ارتقاء و توسعه روش‌های نوین آموزش و ارزشیابی و موضوعات کاربردی در آموزش (تئوری‌های نوین یادگیری، مهارت‌های ارتباطی، نیازسنجی آموزشی و ...)
- ۷) مشارکت در تدوین و بازنگری برنامه‌های آموزشی برای راه‌اندازی رشته‌های جدید در دانشکده‌ها
- ۸) پیگیری و هدایت روند تصویب و ارتقای برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی در سطوح و مقاطع مختلف تحصیلی در دانشکده‌ها
- ۹) نظارت بر بررسی و امتیازگذاری طرح درس‌های ترمی و روزانه اساتید
- ۱۰) بررسی انطباق طرح دروس با برنامه‌های آموزشی مصوب وزارت بهداشت
- ۱۱) ارزشیابی برنامه‌های آموزشی به منظور نیل به اهداف تعیین شده با رویکرد مبتنی بر توانمندی

➤ فرایند: شامل سه فاز می باشد:

فاز اول: بررسی و جمع‌آوری شواهد (دانش پژوهی، بسته‌های طرح تحول و مأموریت‌های ویژه)

- تشکیل جلساتی با حضور اعضای کمیته دانش پژوهی و ارائه‌دهنده طرح‌های منتخب جشنواره شهیدمطهری به منظور استخراج پیام‌های کاربردی این طرح‌ها و خلاصه‌سازی آنها به نحوی که مورد استفاده اساتید و گروه‌های آموزشی به منظور توسعه روشهای یاددهی-یادگیری واقع شود.

- بررسی اقدامات انجام شده در راستای بسته‌های طرح تحول و نیز مأموریت‌های ویژه واسپاری شده به دانشگاه و کاربردی‌سازی نتایج آنها به منظور استفاده احتمالی در توسعه آموزش

- بررسی و تبیین مشکلات آموزشی رایج و سپس انجام مرور متون یا انجام طرح پژوهش کاربردی (Action Research) در خصوص آنها

- تبیین عناوین اولویت‌های پژوهش در آموزش و دانش پژوهی آموزشی متناسب با مشکلات آموزشی دانشگاه

- تشکیل جلسات بحث و بررسی کارشناسی در خصوص کاربردی‌سازی نتایج طرح‌های دانش پژوهی آموزشی با حضور کارشناسان دفاتر توسعه و مدیران گروه‌های آموزشی

فاز دوم: استخراج پیام‌های کاربردی و قابل اجرا توسط کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشگاه:

- تشکیل جلسات بحث و بررسی مشکلات آموزشی و اتخاذ تصمیم مناسب در خصوص آنها مبتنی بر آخرین شواهد علمی

- بررسی مشکلات آموزشی اعلام شده توسط گروه‌های آموزشی و انجام مرور متون برای سنتز شواهد معتبر علمی برای حل این مشکلات

- تشکیل جلسات بحث و بررسی کارشناسی در خصوص کاربردی‌سازی نتایج طرح‌های دانش پژوهی آموزشی با حضور کارشناسان دفاتر توسعه و مدیران گروه‌های آموزشی

فاز سوم: برگزاری جلسات مشاوره با گروه‌های آموزشی در سطح دانشکده‌ها و ارائه خدمات کارشناسی در زمینه‌های مختلف به آنها بر اساس شواهد بررسی شده و پیامهای مستخرج از آنها در فازهای اول و دوم.

زمان بندی:

کمیته برنامه‌ریزی مرکز توسعه حداقل ماهی یک بار تشکیل جلسه خواهد داد. بر حسب مورد و نیاز احساس شده، ممکن است جلسات بیشتری نیز برگزار شود. کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشکده‌ها نیز متناسب با درخواست‌های ارسالی از طرف مرکز توسعه و نیز گروه‌های آموزشی تشکیل جلسه خواهد داد.